

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Sekretariatet för EU och internationella frågor

Rådets möte (jordbruks- och fiskeministrarna) den 27 maj 2024

Kommenterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter

Icke lagstiftande verksamhet

JORDBRUK

3. Krissituationen inom jordbrukssektorn:
  - uppföljning av redan lämnade svar och nya åtgärder som planeras
  - krishantering – reflektion över framtida åtgärder som ska övervägas

Vilken typ av behandling förväntas i rådet:

Information från ordförandeskapet och kommissionen
Diskussion

Ansvarigt statsråd:

Peter Kullgren

Förslagets innehåll:

Kommissionen har tidigare föreslagit flera förenklingar av regler kopplat till den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) för att underlätta för jordbrukarna. Kommissionen har även presenterat ett antal åtgärder i syfte

att stärka jordbrukarnas ställning i livsmedelskedjan. För att stärka lönsamheten har kommissionen beslutat om att förlänga det tillfälliga ramverket för krisstöd som gör det möjligt att ge nationellt stöd till sektorer som påverkats negativt av kriget i Ukraina.

Vid jordbruksrådet den 27 maj förväntas en diskussion om ytterligare behov av åtgärder för att hantera situationen i jordbrukssektorn samt åtgärder för krishantering.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen välkomnar att ordförandeskapet följer upp de åtgärder som vidtagits för att hantera situationen i jordbrukssektorn. Regeringen delar kommissionens utgångspunkt om vikten av att genomföra genomgripande förenklingar för jordbrukarna och att stärka konkurrenskraften och lönsamheten i jordbrukssektorn. Det är viktigt att vid sidan om kortsiktiga åtgärder även fokusera på åtgärder som kan stärka konkurrenskraften på längre sikt.

Regeringen stödjer de förslag till förenklingar som presenterats tidigare och som till delar redan beslutats. Regeringen anser att detta är steg i rätt riktning. Förslagen är dock inte tillräckliga för att åstadkomma en märkbar skillnad för jordbrukarna och ge medlemsstaterna den ökade flexibilitet som behövs. Jordbrukarnas administrativa börda måste även i betydligt högre grad beaktas även vid ny lagstiftning, annan än GJP, som berör lantbrukarna.

Utifrån den nuvarande geopolitiska situationen och pågående klimatförändringar finns det ett behov av mer effektiva krishanteringsinstrument. Vid utformningen av riskhanteringsinstrument behöver medlemsstaternas olika förutsättningar beaktas samtidigt som det säkerställs att incitament kvarstår för marknadslösningar. Regler för användningen av den nuvarande jordbruksreserven inom GJP bör ses över för att på ett bättre sätt möta nuvarande behov. Regeringen förordar generellt förebyggande åtgärder snarare än krisstöd i efterhand, men är öppen för att exempelvis analysera och diskutera förslag till nationella krisreserver som finansieras av medlemsstaternas respektive EU-kuvert.

Regeringen är kritisk till förlängningen av det tillfälliga ramverket för krisstöd och anser att det är viktigt att återgå till en mer strikt hållning för statsstöd och kontroll för att främja den gemensamma marknadens funktion.

Ett konkurrenskraftigt och lönsamt jordbruk är en grundförutsättning för att nå livsmedelstrygghet men även för att vi ska kunna nå våra miljö- och klimatmål. Den gröna given handlar i grunden om att göra livsmedelskedjan mer hållbar inom alla tre dimensioner. Detta är något som regeringen stödjer och ställer sig bakom. Omställningen av jordbruket för att möta miljö- och klimatutmaningar behöver genomföras på ett sådant sätt att lönsamheten och konkurrenskraften samtidigt stärks.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan var föremål för information i miljö- och jordbruksutskottet den 26 april och samråd i EU-nämnden den 27 april.

Fortsatt behandling av ärendet:

Många åtgärder som kommissionen presenterat kommer att hanteras genom delegerade akter eller förändrade riktlinjer. Diskussionen om åtgärder för en förbättrad krishantering kan utgöra underlag för förslag till förändring av utformningen av nuvarande GJP.

4. Marknadssituationen, särskilt efter invasionen av Ukraina

Vilken typ av behandling förväntas i rådet:

Information från kommissionen och medlemsstaterna

Diskussion

Ansvarigt statsråd:

Peter Kullgren

Förslagets innehåll:

Vid rådsmötet kommer EU-kommissionen att informera om situationen på jordbruksmarknaderna följt av en diskussion.

Marknaden präglas av osäkerhet som en följd av geopolitiska kriser vilka påverkar handel, priser och ekonomin i stort. Under senaste året har priserna på insatsvaror sjunkit. Det gäller exempelvis för energi, mineralgödsel och

djurfoder. Priserna är samtidigt betydligt högre jämfört med situationen innan pandemin. Något som pressar jordbrukets lönsamhet i ökande grad är kostnader som en följd av det höga ränteläget.

Priserna på jordbruksråvaror har sista halvåret varit relativt stabila för animalieprodukter men minskat för spannmål. Sista månaden har dock osäkerheten kring utvecklingen på grödorna i stora produktionsområden inneburit en uppåtgående prISRörelse. I Europa har det blöta vädret inneburit att höstgrödorna påverkats negativt. I stora delar av Sverige har den sena våren och blöta förhållanden försenat vårsådden, vilket kan komma att påverka skördens storlek i Sverige.

Lantbruksbarometern för 2024 visar att lönsamheten under 2023 blev svag i Sverige på grund av ogynnsam väderlek och stigande räntor. Svag lönsamhet ledde även till att jordbrukarna minskade sina investeringar. Inför 2024 finns det en ökad optimism och en större andel av jordbrukarna än tidigare bedömer att lönsamheten kommer att förbättras men från en låg nivå.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen är positiv till att ordförandeskapet lyfter frågan om marknadssituationen på rådet. Det är värdefullt att återkommande tydliggöra situationen på jordbruksmarknaderna. Regeringen anser att det är viktigt eventuella förslag från kommissionen eller medlemsstaterna för att möta utmaningar på jordbruksmarknaderna belyses på ett transparent sätt.

Mot bakgrund av att regeringen driver en budgetrestriktiv linje är det viktigt att säkerställa att eventuella förslag som kommissionen presenterar inte innebär nya åtaganden som på kort eller lång sikt inte kan finansieras inom befintliga ekonomiska ramar.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Marknadssituationen var senast föremål för information i miljö- och jordbruksutskottet den 21 mars samt för samråd med EU-nämnden den 22 mars 2024.